

mantenen l'estructura organitzativa de simposi en dos blocs: «Castells i territori» i «Vida quotidiana, arquitectura i paisatge». El primer bloc tracta de la vinculació o relació que s'estableix entre castells i territori; el segon bloc inclou temes més diversos que van des del desenvolupament de la vida diària en un castell medieval als elements arquitectònics que defineixen aquestes edificacions.

En el primer bloc participen com a ponents investigadors de renom com Pierre Toubert, especialista en el fenomen de l'*incastellament*, o estudiosos de referència a Catalunya com Jordi Bolós i Ramon Martí, que descriuen d'una banda la configuració d'un paisatge determinat al voltant dels castells, i de l'altra el paper dels castells en l'evolució dels sistemes defensius. En aquest bloc també s'inclou la ponència dels coordinadors del congrés, que exposen amb claredat la història del castell de Montsoriu, l'omnipresent protagonista d'aquest congrés i un referent clar de les renovades investigacions en l'estudi dels castells i arqueologia medieval. Les comunicacions incloses en aquest bloc exposen diversos exemples catalans: ens presenten alguns dels castells que defineixen o dibuixen el territori de la Marca Hispànica, és a dir, de la Catalunya Vella.

El segon bloc ens permet endinsar-nos a l'interior dels castells, aproximar-nos a la

seva quotidianitat a través de les dades documentals i arqueològiques i també des de l'anàlisi del paisatge. Francesc Burjachs aporta diverses consideracions paisatgístiques sobre el territori català. Teresa Vinyoles llegeix amb viveza els documents i ens descriu el pas de les hores i els dies en les diverses estances d'un castell, quasi ens permet imaginar-nos que vivim en un. Sandrine Claude ens ofereix una extensa mirada a l'evolució arquitectònica del castell provençal de Gréoux-les-Bains. Les comunicacions analitzen aspectes tan diversos com els objectes quotidians, la ceràmica, les armes, l'alimentació o l'arquitectura dels castells, i aquesta diversitat temàtica permet que ens fem una visió global però aprofundida de què i com eren els castells medievals catalans.

Anna Gironella Delgà
Brigit Nonó Rius

Trencant tòpics sobre el suro

ALVARADO, Joaquim.

Suro, carracs i taps. Llagostera, 1753-1934.

Ajuntament de Llagostera.

Col·lecció Beca Esteve Fa Tolsanas.
220 pàgines.

La història moderna de Llagostera gira al voltant de la indústria del suro. Gràcies a l'expansió d'aquest sector el poble va créixer urbanísticament i demogràficament, va

obrir les finestres als corrents europeus més progressistes i va tenir una important activitat social. Malgrat tot això, Llagostera, que posseeix un interessant fons bibliogràfic local, no tenia cap publicació de recerca sobre aquesta indústria (a excepció feta d'una Crònica, publicació periòdica de l'Arxiu Municipal). Dissortadament aquest fet es repeteix inexplicablement en altres llocs, i és que sembla com si tot-hom es conformés amb la visió bohèmia i amable del taper, aquell personatge vividor que treballava poc i gaudia molt. Visió d'un sector que segurament té poc a veure amb la realitat.

Aquest treball de Joaquim Alvarado, que va guanyar la beca de recerca Esteve Fa de l'any 2002, comença a posar les coses al seu lloc. Ha realitzat un plantejament, un desenvolupament i unes conclusions molt encertades, per mitjà d'un estudi metodològicament ben fet i en el qual ha utilitzat gran diversitat de fonts documentals i bibliogràfiques. Amb aquest treball es trenquen alguns dels tòpics dels tapers. Introdueix la conflictivitat social i connecta els diferents elements que integren aquesta economia. Així, posa en relació l'elaboració del tap a la vila, amb la producció del suro als boscos per part dels hisendats i lliga el que passa en el poble amb el seu entorn. Igualment interessant és la hipòtesi que

llança sobre el perquè de la decadència de la indústria del suro a Llagostera actualment en comparació amb el bon estat de salut de què gaudeix en el veí poble de Cassà de la Selva.

Evidentment per mostrar les diferents cares del suro has de conèixer a bastament aquest món, com queda demostrat amb Quim Alvarado, que n'és un especialista. És autor del llibre *El negoci del suro a l'Alt Empordà (s. XVIII-XIX)*, realitza la seva tesi de doctorat al voltant de l'evolució del negoci surer a Catalunya i l'any que ve publicarà un nou llibre sobre el suro que fa referència a Cassà de la Selva, acte que s'inclou dins el programa «El suro i el seu món» que coorganitzen els ajuntaments de Cassà de la Selva i Llagostera.

Dolors Grau i Ferrando

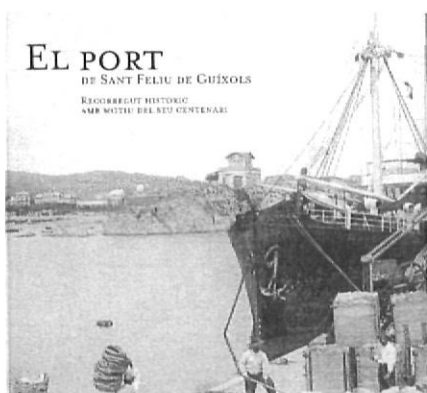
Una passejada pel port de Sant Feliu

GAITX, Jordi (coord.)

El port de Sant Feliu de Guíxols. Recorregut històric amb motiu del seu centenari.

Ajuntament de Sant Feliu -
Diputació de Girona.
2004. 142 pàgines.

La ciutat de Sant Feliu de Guíxols celebra enguany el centenari de la construcció del port modern, començat oficialment el 9 d'abril de

1904. A tal efecte, el Taller d'Història, que ben aviat celebrarà el seu vintè curs-aniversari, ha estat dedicat a l'efemèride esmentada. Una de les activitats més destacades ha estat la publicació d'aquest llibre, editat per l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols i la Diputació de Girona, que correspon al número vint de la col·lecció *Estudis Guixolencs*. Els autors són Dolors Rubirola, Àngel Jiménez, Néstor Sánchez, Jordi Vivo, Gerard Bussot, Joan Vicente i Bartomeu Vilà, i ha estat coordinat per Jordi Gaitx.

L'obra és una passejada àgil per la història d'una vila oberta al mar des de l'inici del poblament estable en època ibèrica fins avui, amb el debat obert i viu sobre el futur del port. És un treball de divulgació històrica amb una sòlida base científica i un marcat sentit pedagògic, un equilibri sovint difícil d'assolir en obres d'un abast cronològic tan ampli i amb la participació de diferents autors.

El llibre consta de vuit capítols precedits d'una

introducció sobre la vinculació de la ciutat i dels seus habitants amb el mar des de l'antiguitat fins a la construcció del port actual. Després d'enquadrar geogràficament la ciutat i de repassar breu-

ment la relació dels primers pobladors amb el mar, s'inicien els capítols centrals de l'obra, que van des de l'època medieval fins al segle XX, segle que ve precedit d'un interessant capítol sobre la construcció del port actual i els actes que avui són objecte de la commemoració. En els capítols històrics els autors reflecteixen el context econòmic, polític i social de cada època i incideixen especialment en les qüestions relacionades amb el mar que ens mostren una vila oberta a la Mediterrània en el decurs de la història. A tall d'exemple, en el treball queden recollides activitats pròpies d'una ciutat marinera —desenvolupades amb alts i baixos al llarg dels segles—, com el comerç marítim, la pesca o les drasanes, i d'altres de caire més conjuntural, com la vinculació de la ciutat de Mallorca o com a port de Girona en època medieval; els corsaris i el naixement de la indústria del suro en època moderna; l'emigració i el comerç amb Amèrica al

segle XIX; la importància de la connexió del port amb el tren i com a port d'arribada dels pioners del turisme cultural dels anys vint del segle passat o els estralls de la Guerra Civil espanyola, sense perdre mai de vista el context social dels guixolencs que vivien del mar.

El darrer capítol del llibre ofereix d'una banda una visió concisa i mesurada dels debats i dels projectes d'adaptació del port als nous usos, que han centrat els debats i els projectes des dels anys setanta del segle passat; i de l'altra, una reflexió sobre un aprofitament equilibrat i serè del paisatge.

Considerem molt útils els apèndixs documentals que hi ha al final de cada capítol, l'ús de paraules clau i el sistema emprat per remetre el lector al vocabulari més específic. Cal assenyalar també la qualitat de les il·lustracions, malgrat que hagués estat més útil per al lector esmentar-ne la procedència en les explicacions que les acompanyen i no en els apèndixs.

Bona part de les fotografies del llibre han estat reproduïdes en el catàleg de l'exposició commemorativa del centenari realitzada a l'Arxiu Municipal i a la Biblioteca Pública Octavi Viader i Margarit, catàleg que inclou textos i fotografies que complementen el contingut d'aquest llibre.

Francesc Aicart i Hereu